

Nr 248.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 5 § 2 mom. lagen den 18 juni 1937 (nr 382) om barnbidrag, m. m.; given Stockholms slott den 12 april 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

dels antaga härvid fogade förslag till

1) lag angående ändrad lydelse av 5 § 2 mom. lagen den 18 juni 1937 (nr 382) om barnbidrag samt

2) lag om ändrad lydelse av 8 § 2 mom. bidragsförskottslagen den 11 juni 1943 (nr 382),

dels ock bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

F ö r s l a g

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 5 § 2 mom. lagen den 18 juni 1937 (nr 382)
om barnbidrag.**

Härigenom förordnas, att 5 § 2 mom. lagen den 18 juni 1937 om barnbidrag¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

5 §.

2 mom. Barnbidrag enligt — — — 180 kronor.

Överstiger moderns eller den arbetsoförmögnes årsinkomst 1 200 kronor i ortsgrupp 1, 1 600 kronor i ortsgrupp 2 och 2 000 kronor i ortsgrupp 3, eller har den arbetsoförmögne, därest han är gift, tillsammans med sin hustru en årsinkomst överstigande 1 400 kronor i ortsgrupp 1, 1 900 kronor i ortsgrupp 2 och 2 400 kronor i ortsgrupp 3, minskas barnbidraget med sex tiondelar av årsinkomsten, i vad den överstiger sagda belopp.

Barnbidrag, varom — — — medgiva undantag.

Vistas barn — — — därtill nedsättas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1946.

Barnbidrag, som någon åtnjuter den 30 juni 1946, skall av pensionsstyrelsen utan ansökning höjas i enlighet med bestämmelserna i denna lag. Till grund för omräkningen skall dock läggas det inkomstbelopp, som fastställts vid barnbidragets beviljande.

Beträffande skyldighet för kommun att bidra till kostnaden för höjning av barnbidrag enligt denna lag skall så anses som om höjningen beviljats efter ansökning hos pensionsnämnden i den kommun, som bidrager till kostnaden för barnbidraget, eller, där flera kommuner bidrager härtill, hos pensionsnämnden i den kommun, för vilken bidragsskyldighet sist inträtt.

¹ Senaste lydelse se SFS 1942:483.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändrad lydelse av 8 § 2 mom. bidragsförskottslagen den 11 juni 1943
(nr 382).

Härigenom förordnas, att 8 § 2 mom. bidragsförskottslagen den 11 juni 1943 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

8 §.

2 mom. Överstiger moderns årsinkomst

1 450 kronor i ortsgrupp 1,	
1 850 » » » 2 och	
2 250 » » » 3	

eller har modern, därest hon är gift och sammanlever med sin man samt denne är underhållsskyldig gentemot barnet, tillsammans med mannen en årsinkomst överstigande

1 900 kronor i ortsgrupp 1,	
2 400 » » » 2 och	
2 900 » » » 3	

skall, med undantag för fall som i 9 § 2 mom. sägs, från bidragsförskottet avdragas sex tiondelar av årsinkomsten, i vad den överstiger sagda belopp. Har modern flera till bidragsförskott berättigade barn, minskas dock förskottet blott med så stor del av nämnda avdrag, som enligt fördelning efter huvudtalet belöper på varje barn. Hava makar som nyss sagts att försörja barn under sexton år, som icke är berättigat vare sig till barnbidrag enligt lagen om barnbidrag eller till bidragsförskott, skall det här ovan för vederbörande ortsgrupp angivna inkomstbeloppet för makar ökas med 100 kronor för varje sådant barn.

Har barn — — — nämnda inkomst.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1946. I fråga om bidragsförskott, som efter lagens ikraftträdande beviljas för tid dessförinnan, skola dock äldre bestämmelser gälla.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 april
1946.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, fråga om *höjning av de avdragsfria inkomstbeloppen enligt lagen om barnbidrag och bidragsförskottslagen* samt anför därvid följande.

Gällande bestämmelser. Enligt *lagen den 18 juni 1937 (nr 382) om barnbidrag* utgår barnbidrag — förutom för föräldralöst barn — för barn vars fader avlidit, för adoptivbarn till makar och hustruns före eller under äktenskapet antagna adoptivbarn då mannen avlidit, för barn och adoptivbarn till makar då mannen är arbetsoförmögen, för arbetsoförmögen änklings barn och adoptivbarn i äktenskapet med den avlidna hustrun samt för arbetsoförmögen frånskild makes barn och adoptivbarn i det upplösta äktenskapet då denne har vårdnaden om barnet. Även i vissa andra fall utgår barnbidrag för barn eller adoptivbarn till arbetsoförmögen person eller till hustru till arbetsoförmögen man.

Ärenden rörande barnbidrag handläggas av pensionsnämnderna och pensionsstyrelsen. Barnbidrag utgår, där fråga ej är om föräldralöst barn, enligt 5 § 2 mom. i lagen för ett barn med 240 kronor i ortsgrupp 1, 300 kronor i ortsgrupp 2 och 360 kronor i ortsgrupp 3, för två barn med respektive 420, 525 och 630 kronor, för tre barn med respektive 600, 750 och 900 kronor samt för varje barn däröver med ytterligare respektive 120, 150 och 180 kronor. Ortsgrupperingen är densamma som enligt lagen om folkpensionering. För tiden till och med den månad, under vilken barnet fyller två år, ökas barnbidraget med ett årligt belopp å 60 kronor.

I nyssnämnda lagrum föreskrives vidare, att om moderns eller den arbetsoförmögnes årsinkomst överstiger 750 kronor i ortsgrupp 1, 1 000 kronor i ortsgrupp 2 och 1 250 kronor i ortsgrupp 3 eller om den arbetsoförmögne, därest han är gift, tillsammans med sin hustru har en årsinkomst översti-

gande 900 kronor i ortsgrupp 1, 1 200 kronor i ortsgrupp 2 och 1 500 kronor i ortsgrupp 3, barnbidraget skall minskas med sex tiondelar av årsinkomsten, i vad den överstiger sagda belopp. Enligt 6 § 2 mom. första stycket skall inkomst, som skall läggas till grund för beräkning av barnbidraget uppskattas i överensstämmelse med de grunder, som angivas i lagen om folkpensionering.

Nu återgivna bestämmelser om avdragsfri inkomst vid beräkning av barnbidrag infördes genom lag den 30 juni 1942 (nr 483), vilken trädde i kraft den 1 januari 1943. Dessförinnan utgjorde den avdragsfria inkomsten för ensamstående försörjare 600 kronor i ortsgrupp 1, 800 kronor i ortsgrupp 2 och 1 000 kronor i ortsgrupp 3 samt för makar 900 kronor i ortsgrupp 1, 1 125 kronor i ortsgrupp 2 och 1 350 kronor i ortsgrupp 3. Enligt dessa äldre bestämmelser skulle barnbidraget minskas med sju tiondelar av årsinkomsten, i vad den översteg sagda belopp.

Kostnaderna för barnbidrag bestridas jämlikt 14 § lagen om barnbidrag av staten och kommunerna efter samma principer som gälla för tilläggs pensioner enligt lagen om folkpensionering. Kommun, vars pensionsnämnd förklarar någon äga rätt till barnbidrag eller att erhålla ökning av sådant bidrag, skall alltså tillskjuta viss andel av bidraget eller ökningen. Denna andel utgör $\frac{1}{8}$ för orter tillhörande ortsgrupp 1, $\frac{1}{5}$ för orter tillhörande ortsgrupp 2 och $\frac{1}{4}$ för orter tillhörande ortsgrupp 3, dock att därest Stockholm eller Göteborg hänföres till sistnämnda ortsgrupp, stadens andel skall utgöra $\frac{3}{10}$. Återstående kostnad bestrides av staten.

Enligt *lagen den 11 juni 1943 (nr 382) om förskottering av underhållsbidrag till barn (bidragsförskottslag)* äger barn, vars fader enligt rättens beslut eller skriftligt, av två personer bevittnat avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till barnet, att, där fadern underlåter att betala förfallet belopp, i den utsträckning och under de villkor, som närmare angivas i lagen, av allmänna medel erhålla förskott å underhållsbidraget (bidragsförskott).

Ansökningar om bidragsförskott handläggas av barnvårdsnämnderna. 8 § i lagen innehåller bestämmelser om storleken av bidragsförskottet. Detta utgår med 252 kronor i ortsgrupp 1, 300 kronor i ortsgrupp 2 och 360 kronor i ortsgrupp 3. Har modern vårdnaden om två eller flera till bidragsförskott berättigade barn, utgå förskotten för varje barn med något reducerade belopp. För barn, som ej fyllt två år, ökas bidragsförskottet med ett årligt belopp av 60 kronor.

I 2 mom. av nyssnämnda paragraf stadgas vidare, att om moderns årsinkomst överstiger i ortsgrupp 1 1 000 kronor, i ortsgrupp 2 1 250 kronor och i ortsgrupp 3 1 500 kronor eller om modern, därest hon är gift och sammanlever med sin man samt denne är underhållsskyldig gentemot barnet, tillsammans med mannen har en årsinkomst överstigande 1 400 kronor i ortsgrupp 1, 1 700 kronor i ortsgrupp 2 och 2 000 kronor i ortsgrupp 3, sex tiondelar av årsinkomsten, i vad den överstiger sagda belopp, skall —

med undantag för visst fall — avdragas från bidragsförskottet. Beviljat bidragsförskott utgår till och med utgången av det statliga budgetår, som löper vid förskottets beviljande. Såsom inkomst, vilken skall läggas till grund för beräkning av bidragsförskott, skall anses det belopp, för vilket vederbörande blivit taxerad till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt vid den senaste taxeringen före barnavårdsnämndens beslut i ärendet.

Jämlikt 20 § bidragsförskottslagen bestrides utgift för bidragsförskott, i den mån ersättning ej kunnat uttagas av den underhållsskyldige, till tre fjärdedelar av statsverket och till en fjärdedel av den kommun, vars barnavårdsnämnd beviljat förskottet.

1945 års riksdag. I två vid 1945 års riksdag väckta motioner (II: 302 och 424) riktades anmärkningar mot den i lagen om barnbidrag givna regeln om avdrag i vissa fall från barnbidrags maximibelopp. I motionen II: 302 (av fru Rönn-Christiansson m. fl.) yrkades, att den avdragsfria inkomsten skulle bestämmas, för ensamstående till 1 500 kronor i ortsgrupp 1, 2 000 kronor i ortsgrupp 2 och 2 500 kronor i ortsgrupp 3 samt för makar till 1 800 kronor i ortsgrupp 1, 2 400 kronor i ortsgrupp 2 och 3 000 kronor i ortsgrupp 3 samt att barnbidraget skulle minska med fem tiondelar av årsinkomsten, i vad den överstege sagda belopp. I motionen II: 424 (av herr Andersson i Alfredshem m. fl.) hemställdes bland annat, att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring av ifrågavarande lagrum, att den inkomst vid vilken barnbidrag skulle börja minska höjdes med skäligt belopp.

Motionerna handlades av andra lagutskottet, som i avgivet utlåtande (nr 70) anförde bland annat följande.

Jämväl enligt utskottets åsikt äro beloppen för den avdragsfria inkomsten alltför låga. Detta gäller särskilt beträffande bidrag till barn, vars moder är ensamstående och har en relativt fast kontant arbetsinkomst. I sådant fall synes icke finnas något avsevärt utrymme för en skälighetsbedömning, enligt vilken hennes blivande årsinkomst skulle kunna uppskattas förhållandevis lågt. Utskottet finner alltså en höjning av beloppen för den avdragsfria inkomsten påkallad. En sådan höjning skulle få karaktär av provisorium i avvaktan på en kommande omreglering av hela barnbidragssystemet. Med hänsyn härtill torde höjningen böra avvägas så, att den icke kommer att föregripa den slutliga utformningen av bestämmelserna angående de förmaner som de nu bidragsberättigade barnen komma att åtnjuta. Då detta avvägningsspörsmål kräver närmare utredning, vill utskottet föreslå riksdagen att hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning samt utarbetande av förslag angående höjning av beloppen för avdragsfri inkomst.

I enlighet med utskottets hemställan beslöt riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta föranstalta om skyndsamt utredning beträffande frågan om höjning av de i lagen om barnbidrag stadgade beloppen för avdragsfri inkomst samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Däremot föranledde motionen II: 302 i vad den avsåg sänkning av den s. k. avdragsfaktorn icke någon riksdagens åtgärd.

Socialvårdskommittén. Genom beslut den 13 juli 1945 uppdrogs åt socialvårdskommittén att skyndsamt verkställa den av riksdagen begärda utredningen, varefter kommittén med skrivelse den 18 februari 1946 avlämnat utredning i ämnet. I skrivelsen anföres, att utredningen av frågan ägt rum i samråd med *pensionsstyrelsen* och att denna förklarar sig ej ha något att erinra mot kommitténs uttalande och förslag i ärendet.

Kommittén ifrågasätter, huruvida en lagändring i av riksdagen begärd riktning nu borde vidtagas, och anför härom följande.

Frågan om en mera genomgripande revision av barnbidragslagen är ur olika synpunkter ett aktuellt spørsmål. Sålunda bör frågan om icke barnbidrag bör utgå även till änkling med minderåriga barn och till änka som gifter om sig upptagas till förnyat övervägande. I detta sammanhang bör även frågan om inkomstberäkning för barn som ha egen inkomst bli föremål för omprövning. Ett genomförande av förslaget till ny folkpensioneringslag kommer att medföra förändringar i grunden för inkomstberäkningarna och befolkningsutredningens förslag till allmänna barnbidrag kommer att påkalla en revision av bidragsbeloppen. Även bortsett från denna omständighet bör utformningen av bidragsbeloppen upptagas till omprövning. Om folkpensionerna komma att utformas enligt kommitténs förslag med lika belopp över hela landet och bostadstillägg å dyrorterna, uppkommer frågan huru dyrortsfrågan skall vara ordnad för barnbidragen och även om dyrortsgrupperingen bibehålles måste densamma anpassas efter folkpensioneringens ortsindelning för bostadstilläggen. Den senare frågan måste vara utredd och nya bestämmelser utfärdade att tillämpas samtidigt med att den nya folkpensioneringslagen kommer att tillämpas. Som kommittén i sitt betänkande med förslag till ny folkpensioneringslag uttalat bör frågan om införande av särskilt understöd till änkor med minderåriga barn vid en revision av lagen även upptagas till övervägande.

Enligt kommitténs mening bör sålunda en reviderad barnbidragslag föreläggas nästa års riksdag och det är kommitténs avsikt att under loppet av innevarande år till Kungl. Maj:t avgiva förslag i ärendet.

Kommittén anför vidare.

En ofta återkommande ändring av bestämmelserna i barnbidragslagen medför vissa olägenheter, varför det varit önskvärt att redan nu en mera definitiv ändring av lagen kunnat genomföras. Av denna anledning har kommittén ansett sig böra, före avgivande av förslag i ärendet, avvakta befolkningsutredningens förslag till allmänna barnbidrag. Även med begränsning för närvarande av ändringen av barnbidragslagen att endast omfatta avdragsreglerna har det emellertid visat sig icke vara möjligt att nu framlägga ett mera definitivt förslag i detta avseende. En höjning av de i barnbidragslagen stadgade beloppen för avdragsfri inkomst måste sålunda, om den i år skall genomföras, bli av provisorisk natur. Då, som förut framhållits, en reviderad barnbidragslag bör föreläggas nästa års riksdag och de provisoriska bestämmelserna icke torde komma att tillämpas under längre tid än ett och ett halvt år, vill kommittén ifrågasätta om en lagändring nu bör vidtagas.

För den händelse en lagändring i allt fall ansåges böra komma till stånd, har kommittén velat framhålla, att en höjning av inkomstgränsen i och för sig vore väl motiverad, bland annat på grund av utvecklingen på arbetsmarknaden och det förhöjda löneläget. Vid höjningen borde likväl iakttagas,

att densamma icke skedde med sådana belopp att barnbidragen — vilket särskilt kunde bliva förhållandet på landsbygden — bleve så stora, att en änka med inkomst kunde tillsammans med barnbidraget komma upp till högre årsinkomst än i ekonomiskt hänseende jämförbara familjer, och en gift invalid man erhöle högre inkomst än vad han kunde påräkna såsom arbetsför eller som honom på arbetsmarknaden jämställda kunde förskaffa sig.

Kommittén ifrågasätter härefter en höjning av den avdragsfria inkomsten med 60 procent av nu gällande belopp för såväl ensamstående försörjare som makar med barn, där mannen är arbetsförmögen. Höjningen skulle komma att medföra, att den avdragsfria inkomsten för ensamstående försörjare skulle uppgå till i de olika ortsgrupperna respektive 1 200, 1 600 och 2 000 kronor samt för gift försörjare till respektive 1 400, 1 900 och 2 400 kronor, varvid de för makar föreslagna beloppen i de båda lägre ortsgrupperna av praktiska skäl i viss mån avrundats.

Beträffande kostnaderna för de ifrågasatta ändringarna i barnbidragslagen framhåller kommittén, att mellan 1 300 och 1 400 barnbidrag för närvarande utginge med reducerat belopp. Vid genomförande av en högre avdragsfri inkomst borde dessa barnbidrag utan ansökning omräknas. Kostnadsökningen syntes — oberäknat dyrtidstillägg — komma att uppgå till omkring 700 000 kronor om året. Kommittén framhåller, att det icke vore möjligt att bilda sig någon uppfattning om i vilken utsträckning den ifrågasatta ändringen kunde komma att medföra ökning av antalet nya barnbidragsansökningar och i vilken utsträckning kostnaderna för barnbidragen av denna anledning komme att ökas. Sannolikt vore dock, att ökningen i årsbelopp genom de nytillkomna bidragen skulle komma att röra sig om cirka 200 000 kronor.

Kommittén framhåller slutligen, att om en höjning av den avdragsfria inkomsten vidtoges beträffande barnbidragen, den avdragsfria inkomsten enligt bidragsförskottslagen borde höjas till samma belopp.

Yttranden. Över socialvårdskommitténs skrivelse ha, efter remiss, yttranden avgivits av socialstyrelsen, statskontoret samt svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet. Svenska stadsförbundet och svenska landskommunernas förbund ha därjämte erhållit tillfälle att yttra sig över förslaget men ha icke begagnat sig härav.

Socialstyrelsen finner den av kommittén föreslagna ändringen vara ägnad att avsevärt förbättra försörjningsmöjligheterna för de ekonomiskt svagaste i samhället och anser starka skäl tala för ett snabbt genomförande av den föreslagna förbättringen. Socialstyrelsen anför härom:

De i lagen angivna beloppen synas, trots den under år 1942 beslutade höjningen av den avdragsfria inkomstens belopp, vara väl snävt tillmätta. Den ökning av inkomsten i penningar räknat, som ägt rum de senaste åren, har medfört, att gränsen för den avdragsfria inkomsten i själva verket förskjutits nedåt, varför en höjning av densamma i realiteten endast skulle

innebära en anpassning efter det förändrade penningvärdet. Stegringen av levnadskostnaderna från år 1939 uppgick vid början av år 1942 enligt socialstyrelsens allmänna levnadskostnadsindex till 34 % och i början av år 1946 till 42 %.

Statskontoret däremot anser, i likhet med socialvårdskommittén, att en ändring i förevarande hänseende av lagen om barnbidrag under nuvarande förhållanden icke borde vidtagas. Därest en sådan dock skulle anses böra komma till stånd, ifrågasätter statskontoret, om icke höjningen av inkomstgränsen för försörjaren eller försörjarna borde begränsas så, att den avdragsfria inkomsten komme att uppgå till samma belopp som enligt bidragsförskottslagen.

Jämväl svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet avstyrker, att lagändring nu vidtages, under åberopande av samma skäl som socialvårdskommittén och under framhållande av att jämväl bidragsförskottslagen måste ändras och att tätt återkommande ändringar i denna säkerligen skulle bereda barnavårdsnämnderna svårigheter. Därest en omedelbar höjning av de avdragsfria beloppen enligt lagen om barnbidrag ansåges påkallad, hade emellertid förbundet intet att erinra mot en förhöjning med 60 procent av de nu gällande beloppen. Beträffande bidragsförskottslagen förordade förbundet en proportionsvis lika stor förhöjning.

Departementschefen.

Förutsättning för att barnbidrag jämlikt 1937 års lag om barnbidrag skall utgå med de i lagen angivna beloppen är att barnets moder eller den, vars arbetsoförmåga konstituerar rätten till bidrag, icke har årsinkomst som överstiger vissa i lagen angivna belopp. Är årsinkomsten högre, minskas barnbidraget enligt särskilda regler. Det avdragsfria inkomstbeloppet utgör, efter lagändring år 1942, 750 kronor i ortsgrupp 1, 1 000 kronor i ortsgrupp 2 och 1 250 kronor i ortsgrupp 3. Är den arbetsoförmögne gift, skall hustruns inkomst medräknas, och i sådant fall är den sammanlagda avdragsfria inkomsten i de olika ortsgrupperna respektive 900, 1 200 och 1 500 kronor.

Genom beslut av 1945 års riksdag har utredning begärts om höjning av dessa belopp. Sådan utredning har efter erhållet uppdrag verkställts av socialvårdskommittén som vitsordat behovet av en lagändring på denna punkt men dock ifrågasatt huruvida en sådan nu borde genomföras, då det kunde förutses att inom en nära framtid en mera genomgripande revision av barnbidragslagen skulle komma till stånd. I andra hand har kommittén såsom ett provisorium föreslagit en höjning av de avdragsfria inkomstbeloppen med omkring 60 procent eller till följande belopp i de särskilda ortsgrupperna, nämligen 1 200, 1 600 och 2 000 kronor för ensamstående försörjare samt 1 400, 1 900 och 2 400 kronor för äkta makar.

Då det synes vara uppenbart, att de ifrågavarande avdragsfria inkomstbeloppen med hänsyn till numera rådande förhållanden äro alltför låga, synes mig fullgod anledning föreligga att desamma höjas utan avvaktan å den mera genomgripande revision av lagen om barnbidrag, som är att för-

vänta. Højningen bör komma till stånd snarast möjligt, förslagsvis från och med den 1 juli 1946. Socialvårdskommitténs förslag beträffande den provisoriska højningens omfattning finner jag väl avvägt och jag tillstyrker alltså detsamma.

Såsom socialvårdskommittén framhållit bör den föreslagna højningen av de avdragsfria inkomstbeloppen i fråga om barnbidragen medföra en højning jämväl av motsvarande avdragsfria inkomstbelopp jämlikt bidragsförskottslagen. Dessa belopp äro i samtliga ortsgrupper för ensamstående moder 250 kronor högre än för motsvarande fall enligt lagen om barnbidrag samt för makar 500 kronor högre än de i sistnämnda lag för gift försörjare angivna belopp. Socialvårdskommittén har förordat, att beloppen skola höjas i sådan mån, att överensstämmelse kommer att föreligga med lagen om barnbidrag. Jag anser emellertid, att den nuvarande differensen mellan de avdragsfria inkomstbeloppen i de båda lagarna alltjämt bör bestå. Denna differens infördes vid tillkomsten av 1943 års bidragsförskottslag av principiella skäl. Det framhölls därvid, att de olika regler som enligt de båda lagarna tillämpades vid uppskattning av värdet av naturaförmåner motiverade en högre avdragsfri inkomst i bidragsförskottslagen och att även andra omständigheter talade för en dylik skillnad mellan de båda lagarna. Då dessa skäl alltjämt torde äga sin giltighet, förordar jag, att de avdragsfria inkomstbeloppen enligt bidragsförskottslagen i de särskilda ortsgrupperna höjas, för ensamstående moder till respektive 1 450, 1 850 och 2 250 kronor samt för makar till respektive 1 900, 2 400 och 2 900 kronor.

Genomföras de i det föregående föreslagna ändringarna, torde pensionsstyrelsen böra utan särskild ansökning omräkna nu utgående barnbidrag enligt de nya reglerna, därvid de inkomstsuppgifter som finnas tillgängliga i pensionsstyrelsen böra läggas till grund. Den ökning i kommunbidragets storlek, som föranledes av omräkningen, torde böra vidkännas av den kommun, som bidrager till kostnaden för barnbidraget eller, om flera kommuner bidraga därtill, den som sist blivit skyldig att bidraga till barnbidraget. I fråga om bidragsförskotten, vilka beviljas för tid intill utgången av löpande statliga budgetår, erfordras icke några motsvarande övergångsbestämmelser. Däremot synes — då bidragsförskott i viss utsträckning kan beviljas retroaktivt — föreskrift böra meddelas, att de nya reglerna icke skola vinna tillämpning i den mån efter lagändringens ikraftträdande bidragsförskott beviljas för tiden dessförinnan.

I enlighet med det anförda har inom socialdepartementet upprättats förslag till erforderliga ändringar i lagen om barnbidrag och bidragsförskottslagen jämte övergångsbestämmelser därtill.

Till bestridande av statsverkets kostnader för barnbidragen finnes å rikstatsens femte huvudtitel uppfört ett förslagsanslag, som för innevarande budgetår är upptaget med 8 600 000 kronor. I årets statsverksproposition (femte huvudtiteln, punkt 53) har för ändamålet äskats anvisande av ett till 7 500 000 kronor minskat belopp.

Å barnbidragen utgå dyrtidstillägg efter vissa grunder. Till täckande av statsverkets kostnader härför ha i statsverkspropositionen (femte huvudtiteln, punkt 54) för nästa budgetår begärts anvisande av ett förslagsanslag å 3 500 000 kronor.

För bestridande av statsverkets kostnader för bidragsförskotten finnes å riksstaten under femte huvudtiteln uppfört ett förslagsanslag, vilket för innevarande budgetår uppgår till 3 000 000 kronor, men i statsverkspropositionen (femte huvudtiteln, punkt 93) föreslagits minskat till 2 900 000 kronor.

Höjningen av de avdragsfria inkomstbeloppen jämlikt lagen om barnbidrag kommer enligt socialvårdskommitténs beräkningar, mot vilka jag ej finner skäl till erinran, att medföra en kostnadsökning, som — bortsett från dyrtidstillägg — för nästkommande budgetår kan uppskattas till omkring 900 000 kronor. Härå belöpande dyrtidstillägg torde kunna beräknas komma att uppgå till omkring 400 000 kronor. Beträffande kostnadsökningen i anledning av den föreslagna höjningen av de avdragsfria inkomstbeloppen enligt bidragsförskottslagen har socialvårdskommittén icke gjort något uttalande. Uppskattningsvis torde kostnadsökningen kunna beräknas till omkring 300 000 kronor.

De nu angivna kostnadsökningarna falla icke i sin helhet på statsverket, då enligt gällande bestämmelser kommunerna skola bidraga med vissa andelar därav. Kommunbidragen torde i fråga om barnbidragen och dyrtidstilläggen därå kunna beräknas komma att utgå med bortåt en sjättedel av förenämnda belopp eller med, i runda tal, respektive 150 000 kronor och 70 000 kronor. I fråga om bidragsförskotten utgör kommunandelen en fjärdedel, varför kommunbidragen till kostnadsökningen synas kunna beräknas till omkring 75 000 kronor. Statsverkets ökade utgifter i anledning av de föreslagna lagändringarna synas på grund av det anförda böra uppskattas till respektive 750 000, 330 000 och 225 000 kronor under vardera av de i det föregående omnämnda anslagen.

Dessa kostnadsansökningar äro av den storleksordning, att de synas påkalla en förhöjning av de i statsverkspropositionen för ifrågavarande ändamål gjorda anslagsäskandena, vilka ännu icke behandlats av riksdagen. Kostnadsökningen i fråga om anslaget till Dyrtidstillägg å barnbidrag torde därvid kunna avrundas till 300 000 kronor. Beträffande anslaget till Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott synes med hänsyn till ovissheten i föreliggande beräkningar angående erforderligt belopp höjningen kunna begränsas till 100 000 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte

dels föreslå riksdagen att antaga förut omförmälda, inom socialdepartementet upprättade förslag till

lag angående ändrad lydelse av 5 § 2 mom. lagen den 18 juni 1937 (nr 382) om barnbidrag samt

lag om ändrad lydelse av 8 § 2 mom. bidragsförskottslagen den 11 juni 1943 (nr 382),

Kungl. Maj:ts proposition nr 248.

dels ock, med återkallande av i årets statsverksproposition härutinnan framlagda förslag, föreslå riksdagen att å driftbudgeten under femte huvudtiteln för budgetåret 1946/47
till *Barnbidrag* anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 8 250 000;
till *Dyrtdstillägg å barnbidrag* anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 3 800 000;
till *Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott*
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3 000 000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:

Stig Hammar.